

Marko Udras
Kaubandus-Tööstuskoda

Teie: 28.02.2022

Meie: 16.05.2022 nr 8-
1/22/437-24

Vastus pöördumisele

Austatud härra Udras

Suur tänu pöördumise eest, mis saabus seoses põhikooli lõpueksamite eelnõuga ning sisaldas ka muid olulisi küsimusi. Oleme nüüd koondanud vastused nendele küsimustele ministeeriumi vastava ala ekspertidelt.

Saadame vastused Teie küsimustele.

Küsimus 1.

Kuna Kaubanduskoja liikmeskond on jaotunud üle Eesti, siis on meil üsna hea ülevaade sellest, kui võrd hästi on hariduse andmine korraldatud erinevates Eesti paikades. Paraku on just põhihariduse osas tulnud liikmetelt läbi aastate enim tagasisidet sellest, et hariduse kvaliteet piirkonniti on ebahütlane. Kui võrd meie hinnangul on just põhihariduse omandamisel ühtlane ja kõrge kvaliteet äärmiselt suure tähtsusega, siis oleme kaubanduskoja poolt pakkunud välja, et põhikooli korraldus peaks olema riigis ühtne ja riigi poolt korraldatud, et tagada ühtne kvaliteet. Kindlasti ei pea see tähendama kohalike omavalitsuste täielikult kõrvale jätmist, kuid vastutus kvaliteetse põhihariduse tagamise ning kättesaadavuse eest peaks liikuma keskvalitsuse tasandile.

Vastus: Nõustume Teiega, et põhihariduse kvaliteet peab olema ühtlane. Riigikontrolör Janar Holm on aruandes „Esmatähtsate avalike teenuste tulevik“ sel teemal märkinud, et haridusvõrku korrastamata ei ole võimalik kvaliteeti tagada, sh õpetajate järelkasvu. Haridusvaldkonna arengukava 2035 on seadnud eesmärgiks, et alus- ja põhihariduse tagamine on ja jäävad üldjuhul kohaliku omavalitsuse ülesandeks. Kahanevates piirkondades on oluline säilitada kodulähedane lasteaed ja sõltuvalt laste arvust kas esimene või esimene ja teine kooliaste. Põhikooli kolmanda astme osas tuleks omavalitsusel koolivõrku koondada, sh tehes koostööd vajadusel ka naaberomavalitsusega. Gümnaasiumi- ja kutsehariduse pakkumise vastutus peaks olema tulevikus riigil, vajadusel saab kaasata õppekohtade tagamisse ka omavalitsused ja eraõiguslikud juriidilised isikud.

Küsimus 2.

Kui võrd õpetajate ning tugispetsialistide puudus on juba aastaid olnud kõikidel haridustasemetel, kuid samas on riigil vastavalt põhiseadusele kohustus tagada kvaliteetse hariduse kättesaadavus, siis peame just gümnaasiumiastmes vajalikuks seada lävend

gümnaasiumi minimaalsele suurusele. On selge, et tänase rahastusmudeli juures tagab rahuldava võimekuse vaid teatud õpilaste arvust suurema gümnaasiumiosa olemasolu, millest vähema õpilaste arvu korral pole võimalik tagada piisavalt kvaliteetset õppekavade omandamist ega huvihariduse võimalusi noorte enesearenguks. Oleme arvamusel, et gümnaasiumiastme avamise/säilitamise kriteeriumiks koolis peab olema vähemalt 180 õpilase olemasolu.

Vastus: Oleme Teie seisukohaga päri. Riik on toetanud ja toetab jätkuvalt omavalitsusi, kellel on soov viia koolivõrk ja õppekohad kooskõlla juba toimunud ja prognoositavate demograafiliste muutustega. Riigi ja paljude kohalike omavalitsuste koostöö tulemusena on võrreldes 2010.aastaga, kui Eestis tegutses 224 gümnaasiumi, jõutud 158 gümnaasiumiastmega koolini. Gümnaasiumivõrgu korrastamine on toimunud oodatust aeglasemalt, seda on mõistetavalt pidurdanud ka kohalike omavalitsuste haldusreform ja valimised.

Haridus- ja Teadusministeerium analüüs näitab, et õpetajale on võimalik tagada õpetaja töötasu alammäärast ca 20% kõrgem palk, kui on gümnaasiumiastmes vähemalt 100 õppurit. Mida rohkem on gümnaasiumiastmes õppureid, seda rohkem on võimalik noortele nende huvidest ja võimetest lähtuvaid valikkursuseid pakkuda. Ministeerium on välja töötanud riigigümnaasiumi mudelid, kus väikseima kooli toimemudel on 252 õpilasega. Samas arvestame ka regionaalset eripära, et tagada gümnaasiumi kättesaadavus ka väiksemates maakondades, nt Hiiumaal.

Lähtudes haridus- ja noorteprogrammi 2022–2025 tegevusest 1.1. Haridusvõrgu korrastamine ja arendamine, on aastaks 2025 seatud sihttasemeks alla 100 gümnaasiumi.

Riigigümnaasiumide loomine on regionaalpoliitiline projekt, et tagada igas maakonnas gümnaasistile valikuid pakkuv ja sobiv õpikeskkond. See vähendab ka motiveeritud gümnaasistide koondumist vaid Tallinnasse ja Tartusse. Gümnaasiumiõppuritega samaealised kutsekeskhariduse õppurid õpivad juba aastakümneid kas maakonnakeskustes või kaugemalgi.

Haridusvaldkonna arengukavas 2035 on suund, et kesk- ja kutsehariduse vastutus on tulevikus ühe pidaja st riigi käes. Osade omavalitsustega nagu Tallinn ja Tartu jätkub koostöö halduslepingute alusel. Et selge vastutuse ja ühtse keskhariduse seaduseni jõuda, on vajalikud seadusemuudatuste vastuvõtmine Riigikogu poolt. Et eesmärk saaks täidetud, näeme vajadust Kaubandus- ja Tööstuskajaga teha tugevat koostööd.

Küsimus 3.

Nii nagu oleme seisukohal, et põhikooli matemaatika õppekava omandamine on noore edasise arengu ja elukutsevaliku seisukohast äärmiselt oluline, oleme seisukohal, et ühtlaselt kõrge matemaatika õppekava omandamine peab olema tagatud ka gümnaasiumis. Oleme arvamusel, et gümnaasiumi tasemel tuleb lõpetada matemaatika õppekava jagamine nn kitsaks ja laiaks, kuna selle tulemusena on noorte matemaatika baasteadmiste tase nõrgenenud ja mõjutab hilisemalt nende hakkamasaamist tööturul. Baasõppekava peab olema üks ning selle omandamise kontroll ühtne, et mitte piirata noore elukutsevalikut või selle muutmist tulevikus.

Vastus: Head matemaatikaalased teadmised ja oskused on kindlasti eelduseks noore inimese edukaks toimetulekuks nii tööturul kui ka ühiskonnas laiemalt, mistõttu peab ka Haridus- ja Teadusministeerium matemaatika õppimist nii põhikoolis kui ka gümnaasiumis oluliseks. Seejuures on ka ministeeriumi taotlus võimalikult põhjalike matemaatikaalaste teadmiste ja oskuste omandamine, nagu seda sätestavad riiklikud õppekavad, luues samas võimalused õpilaste taseme-, võimete- ja huvipõhiseks õppeks.

Kitsa ja laia matemaatika kursuste õppimisel on üsna pikk ajalugu. Alates 2002. aastal kinnitatud riiklikust õppekavast võis õpilane gümnaasiumis valida kahe erineva matemaatikakursuse vahel, kuid kitsas ja lai matemaatikakursus erinesid oma mahult ja käsitluse sügavuselt, kõigile õpilastele kohustuslik oli õppida matemaatikat vähemalt kitsa kursuse mahus. Lisaks oli koolidel võimalik välja töötada mitmeid teisi variante, lisades laia matemaatikakursuse teemasid kitsale matemaatikakursusele. Veel oli koolil võimalik lülitada oma õppekavva täiendavaid matemaatika valikkursusi. Enne kahe matemaatika rakendumist ei olnud matemaatika riigieksam kohustuslik ning kohustuslike matemaatikakursuste arv oli 9.

Alates 2011. aastast kehtestas põhikooli- ja gümnaasiumiseadus ning selle volitusel koostatud gümnaasiumi riiklik õppekava matemaatikas kaks kohustuslikku ainekava – kitsas matemaatika ja lai matemaatika – ning kohustuse valmistada ette nii kitsa kui ka laia matemaatika kohustusliku riigieksami. Seejuures anti õpilasele võimalus valida üks kahest matemaatika eksamist. Riikliku õppekava kohaselt on kitsa matemaatika kohustuslike kursuste arv 8 ning laia matemaatika kohustuslike kursuste arv 14. Matemaatika on kõige suurema mahuga st kohustuslike kursuste arvuga õppeaine gümnaasiumi riiklikus õppekavas (vrkl ajalugu ja eesti keelt on kumbagi kohustus õpetada 6 kursust ning gümnaasiumi lõpetamiseks kohustuslike kursuste koguarv on 96).

Matemaatika eksami sooritamise kohustus hakkas kehtima 2013./2014. õppeaastast ja praegu kehtiva õppekava järgselt on matemaatika riigieksami sooritamine kohustuslik. Enne seda oli abiturientidel võimalus valida, kas ta soovib matemaatikaeksamit sooritada riigieksamina või koolieksamina või üldse mitte.

Haridus- ja Noorteamet (endine SA Innove) on järjepidevalt analüüsinud kõikide riigieksamite, sh matemaatika tulemusi <https://www.innove.ee/eksamid-ja-testid/riigieksamid/statistika/> ning nende andmete põhjal ei ilme, et kahe matemaatika (kitsa ja laia) rakendumise tulemusena oleks noorte matemaatikaalaste baasteadmiste tase nõrgenenud.

2019. aastal viis Ernst&Young Baltic AS läbi ministeeriumi tellitud gümnaasiumi matemaatika ainekava rakendumise uuringu https://www.hm.ee/sites/default/files/uuringud/ey_matemaatika_16plik.pdf. Uuringu tulemusel selgus, et tegelikkuses õpetatakse kitsast matemaatikat koolides vahemikus 8–15 kursust ning laia matemaatikat vahemikus 14–18 kursust; koolijuhid ja õpetajad peavad oluliseks õpilastele valiku pakkumist matemaatikaõppes, kuigi koolid soovivad ise valida, kas pakkuda kitsast või laia matemaatikat või mõlemat korraga (praegu on koolidel pakkuda mõlemat matemaatikat). Kõige enam töid koolid kursuste arvu suurendamise põhjuseks asjaolu, et riikliku õppekava eesmärkide saavutamiseks on rohkem aega tarvis. See ilmestab hästi asjaolu, et ka gümnaasiumitasemel õppima asuvate noorte matemaatikateadmiste tase, üldine akadeemiline võimekus ja motivatsioon võivad vägagi varieeruda ning seejuures vajavad mõned õpilased õpitulemuste saavutamiseks teistest rohkem aega ja juhendatud õpet. Samuti on see indikatsiooniks, et gümnaasiumi riiklikus õppekavas seatud kitsa matemaatika eesmärkide saavutamiseks peavad nii õpilased kui õpetajad pingutama. Siinkohal tasub ka märkimist, et kitsas matemaatika ei ole matemaatika vähendatud kujul õpetamine. Kitsa matemaatika rakendamisega loodi Tartu Ülikooli teadlaste ja töörühma kuulunud õpetajate eestvedamisel Eesti koolimatemaatikas uus paradigma, kus seatakse varasemast praktikast erinevalt matemaatika õppeprotsessi põhiülesandeks mitte matemaatika kui teadusharu enese tundmaõppimine, vaid matemaatika rakenduste vaatlemine inimest ümbritseva maailma teaduspõhiseks kirjeldamiseks ning elus toimetuleku tagamiseks. Laina matemaatika käsitlus seevastu on akadeemiline ning seal on fookus nende mõistete ja meetodite käsitlemisel, mida on vaja matemaatikateaduse olemusest arusaamiseks ning sügavamaid matemaatikaalaseid teadmisi eeldavatel kõrgkoolierialadel õppima asumiseks.

Kahe matemaatika vajalikkuse teemalisi arutelusid huvigruppidega on ministeerium algatanud mitmel korral ning nende arutelude tulemusena sai 2019. aastal ülikooli ekspertidest, õpetajatest ja Koolimatemaatika Ühenduse esindajatest koosnev töörühm, kelle ülesandeks oli see jaotus üle vaadata. Töörühm jõudis argumente kaaludes järeldusele, et õpilastele peab jääma võimalus valida kitsa (praktilise) ja laia (akadeemilise) matemaatika vahel, et võimaldada õpilastele võimetekohast õpet ja paindlikkust omaenda haridustee kujundamisel pidevalt muutuv maailmas. Kindlasti on riikliku õppekava tasandil võimalik ka teisiti matemaatika õpetamist reguleerida ja korraldada ning järgmise riiklike õppekavade arendamise protsessi käigus kerkib see teema taas esile ja teretulnud on kõigi huvigruppide sisend ja ettepanekud matemaatilise kirjaoskuse toetamiseks koolis.

Küsimus 4.

Tänane süsteem, kus enamik noori suunduvad pärast põhikooli lõpetamist gümnaasiumisse ja väiksem osa kutse- ja ametikooli, ei ole meie hinnangul jätkusuutlik. Seda põhjustab meie hinnangul nii gümnaasiumivõrgu kui ka kutseõppevõrgu erinev planeerimine ja rahastamine. Oleme ka seisukohal, et riigi üldine suurem sekkumine noorte elukutsevalikutesse on põhjendatud ning peame kohaseks seada ühtne miinimumlävend gümnaasiumisse sisseastumiseks, tagades samal ajal ka reaalsed edasiõppimise võimalused neile noortele, kes lõpetavad kutseõppeasutuse ja soovivad seejärel liikuda edasi kõrgkooli.

Vastus:

Riigikontroll on lähiajal avalikustamas auditit gümnaasiumivõrgu korrastamise teemal. Haridus- ja Teadusminister on riigikontrollile kinnitanud, et Haridus- ja Teadusministeerium on ette valmistamas keskhariduse vastutuse ja korraldusega seonduvaid seadusemuudatusi, et esitada need Vabariigi Valitsusega kooskõlastatult Riigikogule otsustamiseks hiljemalt 2024. aastal. Perioodil 2022-2023 toimub gümnaasiumivõrgu korrastamise plaani arutelu partneritega sh Kaubandus-ja Tööstuskojaga.

Küsimus 5.

Piiratud ressursside tingimustes ning soovides samas, et noortel oleks võimalik omandada võimalikult kvaliteetsel tasemel õppekava, tuleks meie hinnangul soodustada igakülgset gümnaasiumite ja kutseõppeasutuste integratsiooni. Olukorras, kus õpetajate puudus on süvenemas eriti kiiresti kutseõppeasutustes, tuleks otsida võimalusi, kuidas näiteks kutsekooli õpilased saaksid käia nii üldainete kui ka lisaainete tundides ka gümnaasiumis ning samuti võiks olla gümnaasiumiõpilastel suuremad võimalused käia kutsekoolis mõne eriala valikaineid omandamas. Kokkuvõttes tagaks suurem integratsioon kõrgema ja mitmekülgsema haridustasemega noorte kujunemise.

Vastus: Tunnustame, et Te peate oluliseks taotleda senisest suuremat integratsiooni üld- ja kutsehariduse vahel ja nõustume esitatud põhjendustega. Alates 2011. aastast lubab põhikooli- ja gümnaasiumiseadus moodustada koole, kus gümnaasium ja kutseõppeasutus tegutsevad ühe asutusena (PGS § 2 lõige 3 punkt 8). 2013. aastal täpsustas seadus, et gümnaasiumi ja kutseõppeasutuse ühe asutusena tegutsemise põhimõtete suhtes kohaldatakse kutseõppeasutuse seaduse § 51.

Vajadus sellise regulatsiooni järele oli tekkinud juba aastaid varem, kui 2000. aastal alustas Eestis integreeritud koostööd vähemalt kahes eri piirkonnas asuvat gümnaasiumi ja kutseõppeasutust. Koostöö lõppes kahjuks seoses erinevate muudatustega koolivõrgus. Mõõname, et seadusega antud võimalused ei ole täiel määral rakendunud ja põhjusi on aja jooksul olnud mitmeid, alates erinevatest koolipidajatest kuni erinevate õppe mahtudeni. Sellele vaatamata oleme korduvalt arutanud kahe erineva tegutsemisvormiga haridusasutuse õppe

integreerimise võimalusi, täpsemalt tagamaks ühtlased õppimisvõimalused keskhariduse omandamiseks.

Käesoleval ajal on heaks näiteks kaks kooli, kes olemasoleva regulatsiooni raames pakuvad ühisõpet keskhariduse tasemel. Tartu Jaan Poska Gümnaasium ja Heino Elleri Muusikakool pakuvad alates 2017/2018. õppeaastast ühisõppe võimalust õpilastele, kes soovivad väga head üldkeskharidust koos muusika kutseharidusega: viiendik Jaan Poska Gümnaasiumi õppekavalistest valikkursustest moodustavad need, mida õpitakse Elleri muusikakooli õppeainete alusel ning muusikakooli õpilased omandavad üldharidusaineid gümnaasiumis.

Oleme jätkuvalt seda meelt, et kui vastutus keskhariduse eest Eestis koonduks ainult keskvalitsusele, väheneks dubleerimine, paraneksid võimalused kutse- ja üldkeskharidust ühiselt paremini koordineerida. Sama on toonud oma raportis välja ka OECD <http://dx.doi.org/10.1787/9789264251731-en>. Omamoodi eksperimendiks kujuneb sügisel 2022 riigi pidamisel Tallinna Muusika- ja Balletikooli käivitamine, mis näitab ära, millised kitsakohad on tänases õigusruumis. Nimetatud kool on gümnaasium ja kutsekool, mis tegutseb ühendatudusena.

Keerulisele regulatsioonile vaatamata oleme pingutanud selle nimel, et suurendada sisulist koostööd gümnaasiumide ja kutseõppeasutuste vahel. 2020. aastal töötati koostööd kutsehariduskoolidega välja 11 kutseharidusega seotud valikkursust gümnaasiumitele. Kursuste koostamisel oli lähtekohaks see, missuguse lisandväärtuse annab kursuse läbimine õppijale: on see kutseühik ja/või edaspidiseks eluks vajalike oskuste omandamine? Oluline oli seejuures vältida kutsehariduse õppekava devalveerimist. Iga 35-tunnine valikkursus moodustab iseseisva terviku, mille käigus saavutatud õpitulemusi on võimalik õpingute jätkamisel kutsehariduses VÕTA-ga arvestada.

Gümnaasiumi riikliku õppekava uuendamise protsessis kavandame ülnimetatud valikkursused kirjeldada eraldi teistest valikkursustest, mis keskenduvad konkreetsetele ainevaldkondadele. Sellega soovime suurendada gümnaasiumide teadlikkust kasutada võimalusi koostööks, mida pakuvad kutseõppeasutused. Täna juba on kutse- ja üldhariduskooli, kes teevad omavahel väga tihedat koostööd üldharidusainete mooduli õpetamisel ja mitmesuguste valikkursuste õpetamisel. Koostööd tehakse ka karjääriõppe korraldamise raames (kutseõppekeskused korraldavad karjääripäevad maakonna üldhariduskoolidele jne).

Küsimus 6.

Nagu eelnevalt ka kirjeldasime, on haridussüsteemi olulisemaks väljakutseks täna aineõpetajate puudus. Isegi kui mõnel aastal suudetakse õpetajakoolituse vastuvõtt täita, on probleem tekkinud siiski aastate jooksul ning ühekordne suurem vastuvõtt ei taga jätkusuutlikku lahendust. Eriti murettekitavaks peame reaalinete õpetajate nappust. Kindlasti on oluliseks siinkohal üle vaadata õpetajate tasustamisega seonduv, kuid täiendavalt soovime piloteerida näiteks teatud inseneria õppekavadesse pedagoogika erialaainete lisamist, mis võimaldaks tulevasel kõrgharidusega inseneril hiljem hõlpsamini põhitöö kõrvalt anda tunde põhikoolis, ametikoolis või gümnaasiumis. See vajaks kindlasti süsteemset lähenemist, kuid võiks anda aineõpetajate puudusele teatud leevenduse ning võimaldada sealjuures muuta reaalinete ka noorte jaoks huvitavamaks.

Vastus: Tuleb nõustuda Teiega, et kvalifitseeritud õpetajate nappus on täna Eestis murettekitav. Ka Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 toob välja, et selleks, et Eestis oleks piisavalt pädevaid ja motiveeritud õpetajaid, on vajalik tagada õpetajate, õppejõudude ja tugispetsialistide järelkasv. Koostöös HTM-i töörühma ja Riigikogu kultuurikomisjoniga,

ettepanekuid ning uuringuid ja Haridusvalkonna arengukava aluseks võttes on valminud "Õpetajate järelkasvu tegevuskava", mis muuhulgas näeb ette õpetajakoolituse kohtade arvu suurenemist. 2021. a lõpus sõlmiti ülikoolidega rahastuskokkulepe 141 täiendavat õppekoha loomiseks 2022/23. õppeaastal, sh LTT. 52 õppijat BA õppekavad: keeled ja mitmekeelsus koolis, koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses keelekeskkonnas, loodus- ja reaalainete õpetamine põhikoolis, pedagoogika, eripedagoogika. MA õppekavadel saab 69 üliõpilase võrra suurendada vastuvõttu järgmistel õppekavadel: matemaatikaõpetaja, gümnaasiumi loodusteaduste õpetaja, keeleõpetaja mitmekeelses koolis, kaasav haridus, eripedagoogika ja logopeedia. Lisaks luuakse ka 20 matemaatika ümberõppe kohta juba kvalifitseeritud õpetajatele.

Samuti sätestab järelkasvu tegevuskava, et õpetajaametisse astumisele tuleb luua paindlikud võimalused ning tugi algajatele ja professionaalse arengu võimalused kogu karjääriks - Paindlikke võimalusi õpetajaametisse astumisel luuakse koostöös Tartu ja Tln Ülikooliga Õpetajate Akadeemia käivitamisega 2023. Samuti jääb õpetajate palgakasv riiklikuks prioriteediks.

See, kas õpetajaks õppinud ka tegelikkuses kooli jõuavad, sõltub olulisel määral ka koolipidajate ja koolide haridusjuhtimise võimekusest. Omavalitsustes, kus on selgelt mõtestatud õpetajale väärtuspakkumine, kaasajastatud töö-ja palgakorraldus, on õpetajaks soovijaid ka enam. Haridus-ja Teadusministeerium teeb koostöös Eesti Linnade ja Valdade Liiduga koolipidajate võimekuse tõstmise eesmärgil (pilotprojektid, seminarid) kaasates ka erasektorit (nt Haridusfond, Fontes).

Küsimus 7.

Jätkuvalt toovad ettevõtjad ühe probleemse kohana välja kutsekoolide ja ettevõtjate vahelise süsteemse koostöö puudumise. Kuigi on koole, kus koostöö on sujuv ja pidev, siis esineb ka vastupidist. Ettevõtjad on toonud seejuures välja, et probleemiks on eelkõige just süsteemse ja läbimõeldud koostöö ja ühtsete koostööformaate puuduse. Seda lünka võiks eelduslikult täita iga kooli juurde moodustatud nõunike kogu, kuid kuna vastava kogu roll, funktsioonid ja vastutus on väga piiratud ja jäävad sageli häguseks, ei täida see täna seda funktsiooni rahuldavalt. Meie hinnangul oleks probleemi lahendamiseks vajalik anda kutseõppeasutuse nõunike kogule, kuhu kuuluvad ka ettevõtjate esindajad, oluliselt selgem funktsioon ja reaalne vastutus kooli juhtimisel. Ideaalis võiks nõunike kogu roll olla sarnane sihtasutuse nõukogu rollile, hõlmates nii õiguseid, kohustusi kui vastutust.

Vastus: Ettevõtjate ja koolide vaheline koostöö on kindlasti peamine eeldus heade kutseoskustega tööjõu koolitamisel ja selle arendamise vajadust on ministeerium koolidele järjekindlalt rõhutanud. Hea koostöö eelduseks on siiski osapoolte huvi ja vastastikune kasu ning võimaluste arvestamine. Koostööformaate võib olla väga erinevaid ning nende arendamiseks on võimalused ka praegu olemas. Kooli nõunike kogusse kuulub piiratud arv ettevõtjaid, kes moodustavad väikese osa kooli praktikaettevõtetest, seega ei pruugi ainult nõunike kogusse kuuluvate ettevõtjate otsustuspädevuse suurendamine tuua kaasa koostöö tegelikku paranemist. Haridus-ja Teadusministeerium on algatanud kehtiva kutseõppeasutuse seaduse muutmise ettevalmistamise ning selle raames on võimalik muuta ka kutseõppeasutuste juhtimise mudelit. Ootame häid ettepanekuid ja tulemuslikku koostööd.

Küsimus 8.

Ettevõtjad peavad jätkuvalt oluliseks probleemiks, et õpingute katkestamine nii gümnaasiumi, kuid eriti kutseõppe esimestel kursustel on suur. Kahtlemata on noore hakkamasaamisel oluliseks teguriks tema senised teadmised, üldine võimekus ja seegi, kui teadlikult on tehtud edasiõppimise valik. Samas peame oluliseks probleemiks sedagi, et sageli just

vähemkindlustatud peredest noorte puhul on ka koolikohustuse täitmine ning perekondlik järelevalve selle üle puudulik. Kui pere ei suuda piisavalt tagada lapse koolikohustuse täitmist, on ka koolil raske noort järele aidata või otsida lahendusi, kuidas teda motiveerida. Sellises olukorras võiks üheks lahenduseks olla nii riiklike kui ka omavalitsuste poolt makstavate peretoetuste suurem sidumine lapse koolikohustuse täitmisega, aga ka õppeasutuste juures asuvate õpilaskodude suurem hulk. Viimane eeldab ilmselgelt suuremat ja selgemat õpilaskodude kulude riiklikku katmist.

Vastus: Kutseõppeasutuste juures on õpilaskodud olemas ja võimalus taotleda eritoetusi majanduslikult vähekindlustatud noorele. Riigigümnaasiumite juures on õpilaskodud üle-eestilise vastuvõtuga riigigümnaasiumites, kus on majutus õpilasele tasuta. Maakondlike riigigümnaasiumite juures lahendatakse majutusvajadus koostöös kutseõppeasutuste või piirkonna majutusasutustega, õpilasele hüvitatakse majutuskulud piirmäära ulatuses.

Sotsiaalmajanduslikud põhjused ei ole peamised põhjused, miks õpilased haridussüsteemist välja langevad. Näiteks kutseõppe katkestamise olulisemaks põhjuseks on vale erialavalik, teisteks olulisemateks põhjusteks on ka vähene õpimotivatsioon ja üldpädevuste puudulikkus. Perekondlikud probleemid, aja- ja rahapuudus võimendavad eelnimetatud põhjuseid. Haridus- ja Teadusministeerium seirab pidevalt õpilase väljalangevust ja selle põhjuseid ning oleme seisukohal, et sotsiaalmajanduslikud raskused ei tohiks olla esmane takistus hariduse omandamisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ülle Matsin

üldhariduspoliitika osakonna juhataja

Pille Kõiv

735 0118

Pille.Koiv@hm.ee